

Колесникова Т. О.,
канд. наук з соціал. комунікацій, с.н.с.,
директор науково-технічної бібліотеки
Дніпровського національного
університету залізничного транспорту
імені академіка В. Лазаряна

Відкриті Освітні Ресурси (OER) : роль університетських бібліотек

Антишкола університетських бібліотекарів

Секції Університетських бібліотек УБА

23.09. 2021 р.

онлайн

CC BY 4.0

**Ти не можеш змінювати
напрямок вітру, але завжди
можеш підняти вітрила,
щоб досягти своєї мети...**

Оскар Уайльд

**Перехід у «ковідний» час на дистанційну освіту
характеризується виникненням універсальних
очікувань (різних поколінь, в першу чергу, студентів,
молодих викладачів і вчених, осіб з обмеженими
можливостями) на взаємодію з інформацією інакше,
ніж 5-7 років тому...**

**При цьому ключем до глобальних змін в освіті є
відкриті освітні ресурси**

Електронні освітні ресурси **vs** відкриті освітні ресурси (OER)

Існують відмінності, наприклад, в частині відкритості, адаптації, поширення, використання, вартості...

МОГУТНІЙ ПОСТУП ВІДКРИТОСТІ

Open Education, Open Educational Resources, Open Science, Open Data, Open Source, Open Government

- Глобальний рух Відкритої освіти (Open Education, OE) включає ресурси, інструменти та методи, які вільні від юридичних, фінансових та технічних бар'єрів і можуть бути повністю використані, поширені й адаптовані в цифровому середовищі (SPARC. <https://sparcopen.org/open-education/>)
- Відкрита освіта спирається **на OER, на відкриті технології викладання та навчання, на нові підходи до оцінки, акредитації та спільного навчання**. Але все ж ключем до цих глобальних змін в освіті є OER (The Cape Town Open Education Declaration)
- Відкриті освітні практики (Open Educational Practices) – спільні практики, які включають створення, використання й повторне використання **Open Educational Resources** (OER), а також педагогічні практики, що використовують спільні технології і соціальні мережі для взаємодії, взаємного навчання, створення знань і розширення можливостей студентів" (Catherine Cronin, National University of Ireland)
- Відкриті освітні ресурси (Open Educational Resources, OER) – це матеріали для **викладання** (teaching), **навчання** (learning) та **досліджень** (research) **в будь-якому форматі й на будь-якому носії** (цифровому або іншому), які знаходяться в суспільному надбанні або охороняються авторським правом, видані за відкритою ліцензією, котра дозволяє безкоштовний доступ, повторне використання, **перепрофілювання, адаптацію** та поширення іншими способами без обмежень або з лімітованими обмеженнями (UNESCO).

ДО OER ВІДНОСЯТЬСЯ:

- OER за типом контенту можна розподілити на чотири групи: текстові, відеозображення, анімація та мультимедіа
- OER можуть включати: повні курси, модулі курсів, відкриті підручники, навчальні програми, лекції, посібники для студентів, конспекти лекцій, домашні завдання, вікторини, лабораторні та аудиторні заняття, педагогічні матеріали, відео, інтерактивні матеріали, такі як симуляції чи рольові ігри, інструменти оцінювання та багато інших ресурсів, програмне забезпечення, програми (включаючи мобільні додатки) та будь-які інші навчально-корисні матеріали.

КОМПОНЕНТИ OER

- Визначення OER є достатньо чітким, але для сфери вищої освіти України воно все ще часто **залишається розмитим на практиці** та перегукується з будь-яким онлайн-ресурсом, незалежно від ліцензії.
- Якщо ресурс **не має відкритої ліцензії** або **не є безкоштовним**, його **НЕ можна назвати OER**. Наприклад, більшість матеріалів, доступ до яких здійснюється за передплатою вашої бібліотеки, не можна змінювати, адаптувати або поширювати. Ці матеріали вимагають спеціального дозволу на використання і тому не можуть вважатися «відкритими».

Тип ресурсу	Відкрита ліцензія	Вільно доступні	Можливий до змін
Відкриті освітні ресурси, в т.ч. відкриті підручники (Open Textbooks)	так	так	так
Безкоштовні онлайн-ресурси, всі права захищені авторським правом	ні	так	ні
Ресурси, що доступні в бібліотеці університету	ні	так	ні
Статті та монографії відкритого доступу	так	так	може бути

ЕВОЛЮЦІЯ РУХУ OER

- 2001 р. – OER були частиною руху за відкриту освіту, відколи з'явився проєкт OpenCourseWare (OCW) Massachusetts Institute of Technology (MIT). Мета цієї ініціативи – зробити повний навчальний план елітного інженерного закладу вищої освіти доступним для всіх – прозорим і безкоштовним
- 2012 р. – запуск edX, платформи масових відкритих онлайн-курсів – Massive open online courses (MOOCs) як середовища онлайн-навчання
- 2016-2020 рр. – більше 2500 курсів і ресурсів OCW на веб-сайті та більше 6000 відеороликів на каналі OCW на YouTube були підтримані 500 мільйонами відвідувань і 5 мільярдами хвилин навчання. 2020 р. – запуск подкасту Chalk Radio. OCW – найбільший канал .edu на YouTube з більш ніж 2,5 мільйонами передплатників світу
- 2016 р. – поява європейської моделі MOOCs. Рівень використання MOOC в Європі знаходиться на значно вищому рівні, ніж в США
- 2021 р. – проєкт OpenLearn Open University's (Відкритий університет, Великобританія) - більш ніж 900 відкритих курсів
- З часом **частина MOOC** почала використовувати закриті ліцензії для матеріалів своїх курсів, зберігаючи при цьому вільний доступ для студентів. Тобто, **не всі MOOC повною мірою відповідають філософії відкритої освіти та скорочують її переваги**
- Проєкти з відкритої освіти підтримуються в основному **OER** та **MOOCs**

ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРИСКОРЕННЯ

- 2017 р. – Ljubljana (Slovenia), 2-й Всесвітній конгрес OER, що був організований ЮНЕСКО та урядом Словенії.
- 500 експертів і національних делегатів з 111 країн затвердили Ljubljana OER Action Plan 2017. План – це 41 дія із впровадження ресурсів з відкритою ліцензією для досягнення Цілі 4 ООН в області сталого розвитку (Sustainable Development Goal) на період до 2030 року, що стосується «якісної і безперервної освіти».
- 2018 р. – у SPARC Europe створено European Network of Open Education Librarians (ENOEL, <https://sparceurope.org/what-we-do/open-education/europeannetwork-openeducation-librarians/>). Від України – Бібліотека ДНУЗТ (<https://library.diit.edu.ua/>)
- 2020 р. – IFLA Brief on Open Educational Resources.
- Центральна технічна бібліотека Університету Любляни є **членом Спеціальної групи лідерів і експертів «сOAlition S» (+Plan S)** та є **співорганізатором міжнародної конференції «University Library at a New Stage of Social Communications Development» (7-8.10.2021, Дніпро, ДНУЗТ -http://conflib.diit.edu.ua/Conf_univ_Library_2021)**
- 2021, травень - «UNESCO Open Educational Resources (OER) Recommendation» + **«Librarians in Action for Open Education Implementing the UNESCO OER Recommendation: Strategic Plan 2021-2023»**

ВІДКРИТА БІБЛІОТЕКА університетів Словенії

(<https://odprtaknjiznica.splet.arnes.si/>)

[Open science](#) [Open publishing](#) [Open education](#) [Research data](#) [News](#) [Calendar](#) [About us](#)

Odperta
knjižnica

What we offer

Open science

The principles of Open Science allow for more effective research.

[Open science](#)

Open publishing

Everything about publishing, infrastructure and the benefits we offer you in libraries.

[Open publishing](#)

Open education

Everything about teaching, online resources and education about open science and open data.

[Open education](#)

Research data

Everything about research data, how we handle it, where to publish it and management plans.

[Research data](#)

**Univerzitetna knjižnica Univerze na Primorskem, Univerzitetna knjižnica Maribor ter
Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani**

ОЕР – це про ПАРТНЕРСТВО викладачів,
бібліотекарів, студентів, ІТ-структур...

ОЕР
ВИКОРИСТОВУЄМО ТА
СТВОРЮЄМО РАЗОМ

Надзвичайно успішними і стовідсотково ВІДПОВІДНИМИ ФІЛОСОФІЇ відкритої освіти проєктів OER є ВІДКРИТІ ПІДРУЧНИКИ (Open Textbook)

- Австралійський проєкт «**Australian Open Textbook Project**» (Deakin University) та **Австралійський Національний центр студентської рівноправності у вищій освіті** опікуються як створенням і підтримкою «Online platforms for open learning textbooks and resources», так і проведенням загально-національного аналітичного дослідження **для вивчення потенціалу відкритих підручників як прояву соціальної справедливості** в країні.
- Австралійські викладачі **прагнуть адаптувати свої тексти до австралійського контексту**. Вони намагаються додати більше контенту для корінних народів, мультикультурного і гендерно-збалансованого змісту, щоб зробити австралійські підручники більш інклюзивними і привабливими для всіх студентів. До того ж, викладачі **залучають студентів з недостатньо представлених груп до процесу створення більш інклюзивних підручників**, щоб вони представляли свої власні істини, а не ті, які викладачі говорять від їх імені.
- Одні з основних учасників проєкту – **бібліотекарі**

Ключові аспекти OER, в т.ч. Open TextBooks

- Безкоштовність використання освітніх матеріалів
- Створюються експертами та викладачами в даній області, як правило, за допомогою бібліотекарів, фахівців ІТ- та інших дотичних структур.
- Випускаються за ліцензією Creative Commons, що дозволяє використовувати їх в повному обсязі. Ці дозволи часто називають **«5R»: збереження, повторне використання, змінення/адаптація, ремікс і поширення** (Retain, Reuse, Revise, Remix and Redistribute).
- Адмініструються та зберігаються, як правило, бібліотеками
- Відкритий підручник (Open Textbook) є підручником, ліцензованим під відкритою ліцензією авторського права і доступним в Інтернеті для вільного безкоштовного використання студентами, викладачами та представниками громадськості (*Open Textbooks. (n.d.). Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Open_textbook*)

І ще...

- Відкриті освітні ресурси перетворилися в життєздатну альтернативу дорогим комерційним підручниками, пропонуючи засоби більш доступного навчання
- Відповідаючи на виклики COVID-19, комерційні видавці надавали тимчасовий безкоштовний доступ до колекцій підручників або розширену модель тимчасового використання / аренди підручників. На невеликий період це допомагало. Але тут ключові слова – «комерційні видавці» та «тимчасовий доступ».
- **OER-проекти, як правило, розпочинаються на інституціональному рівні. І майже завжди, – це підручники, які видавались раніше університетським видавництвом і авторами яких є викладачі ЗВО.**
- All Textbooks – Peer-reviewed. 100% free. Openly licensed (Attribution 4.0 International - CC BY 4.0).
- **Бібліотечні ініціативи світу доступні на сайті Бібліотеки ДНУЗТ**, блок «Ресурси листанційного навчання» <https://library.diit.edu.ua/uk/page/OER>
- Серед них: Open Textbooks Network (<https://open.umn.edu/opentextbooks>), Open SUNY Textbooks від State University of New York Libraries (<https://textbooks.opensuny.org>), OpenStax від Rice University (<https://openstax.org>)...
- В Європі поки що створено власну платформу відкритих підручників Open Textbook **тільки в University College Londona**

OpenStax CNX Library

<https://cnx.org/browse>

Search

About Us

Give

Find Content

Search

or

Advanced Search

Welcome to the OpenStax CNX Library

The content in OpenStax CNX comes in two formats: **Pages**, which are like small "knowledge chunks," and **Books**, which are groups of Pages. Our open license allows for free use and reuse of all our content.

Arts

Pages: 1,532
Books: 99

Business

Pages: 1,412
Books: 98

Humanities

Pages: 2,679
Books: 217

Mathematics and Statistics

Science and Technology

Social Sciences

Open Textbook Library

<https://open.umn.edu/opentextbooks/books>

Open Textbook Library

GO

[Browse Subjects](#)

[About Open Textbooks](#)

[Submit](#)

[Discovery](#)

[Open Education Network](#)

Guide to Byzantine Art

[\(0 reviews\)](#)

No ratings

Evan Freeman, Smarthistory

Anne McClanan , Portland State University

Copyright Year: 2021

Publisher: [Smarthistory](#)

Language: English

Formats Available

PDF

HARDCOPY

ONLINE

Table of Contents

- I. A beginner's guide
- II. Early Byzantine art and architecture, c. 330-700 C.E.
- III. The Iconoclastic Controversy, c. 700s-843 C.E.
- IV. Middle Byzantine art and architecture, c. 843-1204 C.E.
- V. The Latin Empire, c. 1204-1261 C.E.
- VI. Late Byzantine Art and Architecture, c. 1261-1453 C.E.

Ancillary Material

- [Suggest ancillary resource](#)

About the Book

The "Beginner's guide" introduces foundational concepts, such as the chronology of Byzantine history, sacred imagery, and wearable objects. Subsequent sections are arranged chronologically covering

Проблеми для університетів - початківців OER

- **Пошук відповідного OER** – це проблема, тому що немає єдиного сховища для OER, і вони розкидані по Інтернету;
- **Не всі знайомі з можливостями** і особливостями відкритих ліцензій **Creative Commons** і з тим, що вони дозволяють;
- Адаптація OER вимагає **нових навичок**. Так, щоб адаптувати і перепрофілювати OER, практикуючому фахівцеві потрібна **практика в перегляді й переробці ресурсів** на додаток до базових навичок ІКТ;
- **Традиційний спосіб мислення**. Багато викладачів відчувають себе некомфортно, бо вважають, що використовувати роботу інших людей (навіть за наявності дозволів CC) неправильно; їх позиція – не ділитися своїми власними ресурсами;
- **Доступ до ІКТ**. Надійне підключення до Інтернету і хороший доступ до ІКТ мають важливе значення для доступу і адаптації BOP;
- **Проблеми стійкості** – у створювачів OER нерідко відсутні фінансові стимули для **збереження своїх матеріалів**
- **Стимули** – університети поки що рідко заохочують створення курсів, тому багато **викладачів витрачають відносно мало часу на підготовку своїх матеріалів**, бо мають інші пріоритети.

Зробити модифікування / адаптацію існуючого OER під свої курси або створити новий контент OER

- Технічно створення нового OER як авторського контенту схоже на створення будь-якого іншого освітнього ресурсу, за винятком того, що ви застосовуєте необмежену відкриту ліцензію до матеріалу.
- Практично всі методи між створенням і налаштуванням контенту є загальними: 1) знайдіть **видавців** OER в своєму університеті; 2) зробіть свої створені / адаптовані OER **уможливленими для рецензування**; 3) зробіть свої створені / адаптовані OER **здатними до редагування**; 4) зробіть свої створені / адаптовані OER **доступними для виявлення** (тобто, умовою для розміщення власних або адаптованих OER є їх обов'язкова доступність через відкриті пошукові системи в Інтернеті); 5) знайдіть **адміністраторів, які забезпечать функціонування онлайн-платформ та збереження** розміщених там OER.
- Онлайн-платформами OER можуть виступати **освітні репозитарії, видавничі платформи** (OMP, WordPress, WikiBooks тощо), **розроблені вузько спеціалізовані сховища** та інше. Все залежить від масштабованості: чи проєкт має локалізований інституційний характер, чи об'єднує ряд університетів

Бібліотечний персонал у OER-проектах ідентифікується як:

1) **Модератори OER-проектів.** Бібліотекарі можуть:

- на сайті бібліотеки давати посилання на OER-ресурси (репозиторій / блог / мережу);
- включати відповідні записи метаданих OER у веб-каталог бібліотеки;
- інтегрувати інтерфейс пошуку OER до веб-сторінки бібліотеки;
- включати OER в колекцію електронних ресурсів (з можливістю пошуку за ключовими словами);
- включати відповідні OER в списки предметної літератури;
- включати посилання на домашню сторінку OER-проекту як частини колекції електронних ресурсів.

(прод.) **Бібліотечний персонал у OER-проєктах ідентифікується як:**

2) Партнери у виробництві / видавництві ресурсів (Library Publishing). Open Textbook

**УНІВЕРСИТЕТСЬКЕ ПАРТНЕРСТВО :
ВИКЛАДАЧІ ТА БІБЛІОТЕКАРІ У СТВОРЕННІ ВІДКРИТИХ ПІДРУЧНИКІВ**

Викладачі	Бібліотекарі
Як автори – вони створюють новий вміст або оновлюють (передрукують) існуючий	Як інформаційні фахівці – підтримують та розвивають інфраструктуру створення та видання відкритих підручників
Як викладачі – вирішують, яка книга підходить для їх студентів та їх курсу / дисципліни	Як видавці – надають послуги цифрового видавництва, включаючи реєстрацію видань (ISBN, DOI)
Як викладачі та автори – адаптують контент інших осіб до власних потреб (за наявності ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 (CC BY 4.0))	Як викладачі – сприяють розвитку інформаційної культури студентів і викладачів; забезпечують консультації та тренінги з питань видавничого процесу
Як рецензенти – проводять академічну / наукову експертизу	Як креативні менеджери проєктів, вони популяризують OER та OT
Як педагоги – мотивують і залучають студентів до створення мультимедійного контенту, що включається до відкритого підручника	Як організатори спільнот – об'єднують бібліотекарів-практиків серед бібліотек-видавців для розвитку компетентностей, вивчення найкращих практик та запуску нових проєктів
Як користувачі – використовують чужі OER для власного навчання, підвищення кваліфікації тощо	Як автори – створюють власні ресурси в OER-проєктах та користувачі чужих ресурсів загального користування для власного навчання

(продов.) **Бібліотечний персонал у OER-проєктах ідентифікується як:**

3) Створювачі власних ресурсів в OER-проєктах та користувачі чужих ресурсів загального користування для власного навчання

Бібліотекарі можуть допомогти:

- вносячи свої власні відкриті освітні ресурси в загальне користування;
- здійснюючи перевірку, індексацію та архівування якісних OER;
- використовуючи OER у власному навчанні;
- беручи участь в обговореннях, що ведуть до вироблення відповідальної політики в сфері інтелектуальної власності та необхідних стандартів

*Наприклад, UNIVERSITY of NEBRASKA–LINCOLN мають на сайті окрему, дуже інформаційно насичену сторінку Open Educational Resources (OERs): A Librarian Guide: Overview (**Відкриті освітні ресурси : керівництво для бібліотекарів**: огляд)
<https://unl.libguides.com/oers-librarians>*

(продов.) **Бібліотечний персонал у OER-проєктах ідентифікується як:**

4) Популяризатори OER-проєктів:

- відеоролики, презентації
- дискусії / семінари, інформаційні воркшопи зі студентами і викладачами
- ініціативи з вшанування «Textbook Heroes». Герої підручників визначаються серед тих викладачів, співробітників, студентів, хто адаптував, прийняв, створив або відстоював відкриті освітні ресурси (OER) та інші недорогі матеріали для використання в навчальних класах (University of Kansas Libraries, University of Minnesota Libraries)
- участь у державних грантових проєктах. Наприклад, уряд США з метою збільшення доступності навчання ініціювало надання грантів на трансформацію підручників, які надавалися викладачам, бібліотекам і бібліотекарям
- бібліотечні гранти для авторів-викладачів. Бібліотеки щорічно оголошують про Конкурси пропозицій «Партнерство для доступного контенту». Бібліотечні гранти на проєкти сягають від 500 до 1500 доларів США, а в 2020 р. для великих проєктів із можливим великим впливом – до 5000 доларів.

University of Minnesota Libraries, <https://www.lib.umn.edu/elearning/partnership/callforproposals>

University of Charles C. Sherrod Library, <https://libraries.etsu.edu/c.php?g=813401&p=8216555>

(ЗАКІНЧ.) Бібліотечний персонал у OER-проєктах ідентифікується як:

- Бібліотекарі паралельно можуть співпрацювати в розробці пропозицій, обмінюватися досвідом в області авторського права, допомагати з ліцензуванням, відкритим доступом, з програмним забезпеченням та інструментами для управління курсами, створювати електронні резерви і мультимедійні ресурси, які будуть використовуватися в навчальних курсах (включно із квестами та іншими цифровими активностями).

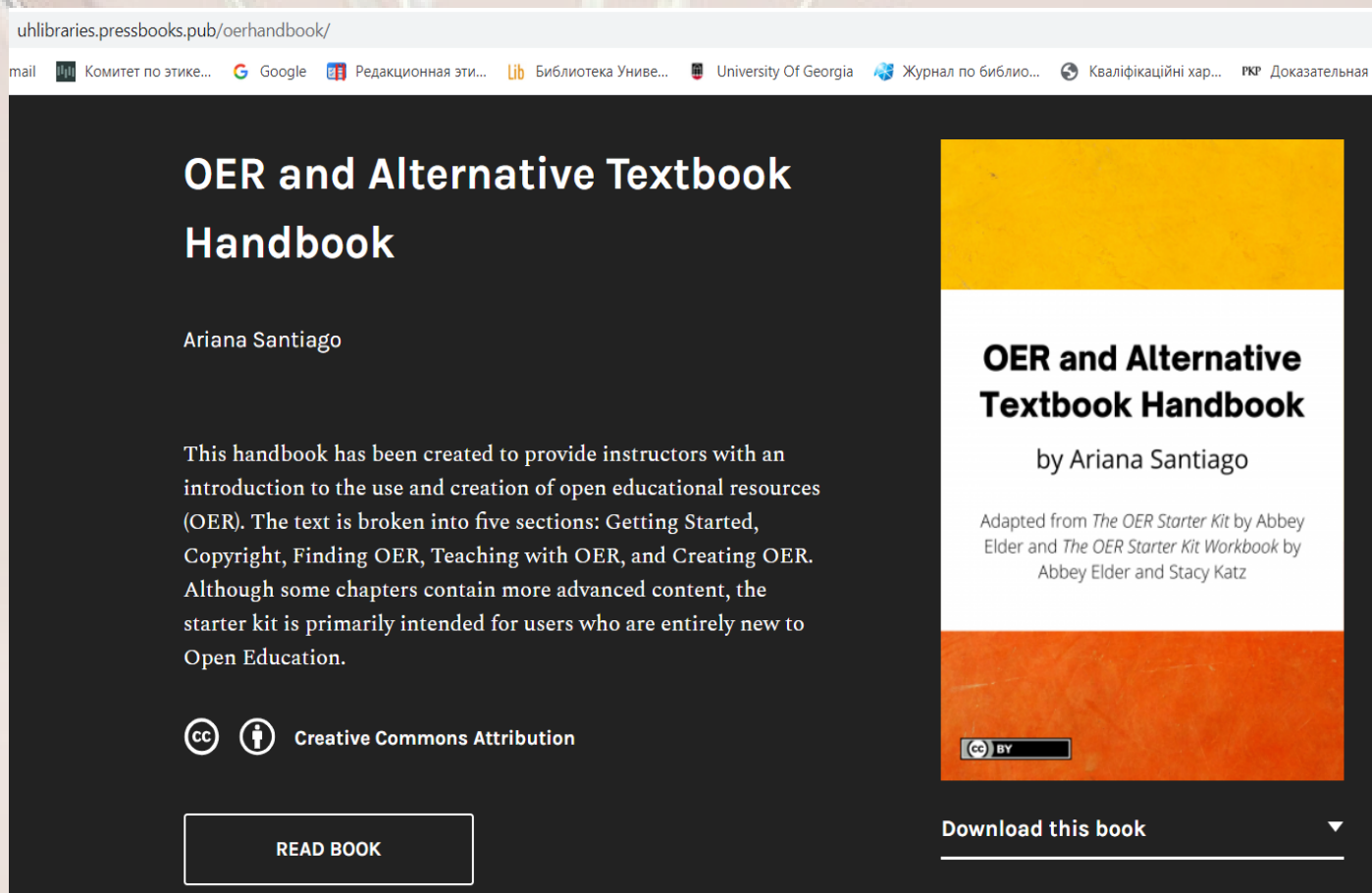
“Відеоігри за допомогою програмного забезпечення Unreal Engine створюють ніби ментальну картинку для студентів-ветеринарів. Цей інструмент з відкритим вихідним кодом дає студентам можливість краще зрозуміти простір; а тому вчитися швидше або більш ретельно”, - сказала **Anita Walz, бібліотекар з питань відкритої освіти, авторського права і наукової комунікації у Virginia Tech Libraries**. Anita Walz керує грантовою програмою, яка фінансувала проєкт VR, та очолює програму відкритих освітніх ресурсів. При цьому, обладнання віртуальної реальності в бібліотеці для використання студентами - в будь-який час <https://vtnews.vt.edu/articles/2018/10/univrelvrproject.html>

- **Програми навчання бібліотекарів, що реалізують видавничі проєкти OER, в т.ч. Відкритих підручників, надає, наприклад:**
  - Library Publishing Coalition: Library Publishing Curriculum (Editor: Sarah Lippincott (2019) та серія вебінарів для професійного розвитку (<https://librarypublishing.org/resources/>).
  - Rhode Island College Adams Library організовує для бібліотекарів, викладачів і студентів "Open Textbook Workshop" де навчають практикам створення ОТ і надають викладачам контент, який може бути адаптований для їх курсів.

Приклад відкритого підручника «The OER and Alternative Textbook Handbook»

was adapted for the University of Houston from:

- The OER Starter Kit, by Abbey Elder, Iowa State University, available under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.
- The OER Starter Kit Workbook by Abbey Elder and Stacy Katz, available under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

The screenshot shows a web browser displaying the homepage of the 'OER and Alternative Textbook Handbook'. The browser's address bar shows the URL 'uhlibraries.pressbooks.pub/oerhandbook/'. The page has a dark theme with a black background and white text. On the left, the title 'OER and Alternative Textbook Handbook' is prominently displayed, followed by the author's name 'Ariana Santiago'. Below this, a paragraph describes the handbook's purpose: to provide instructors with an introduction to the use and creation of open educational resources (OER). It mentions that the text is divided into five sections: Getting Started, Copyright, Finding OER, Teaching with OER, and Creating OER. It also notes that while some chapters contain advanced content, the handbook is primarily intended for users new to Open Education. At the bottom left, there is a Creative Commons Attribution (CC BY) license icon and a 'READ BOOK' button. On the right side, there is a book cover image with a yellow top half and an orange bottom half. The cover text matches the page title and author, and includes a note about its adaptation from 'The OER Starter Kit' by Abbey Elder and 'The OER Starter Kit Workbook' by Abbey Elder and Stacy Katz. A 'Download this book' button is located at the bottom right of the cover area.

uhlibraries.pressbooks.pub/oerhandbook/

mail Комитет по этике... Google Редакционная эти... Lib Библиотека Униве... University Of Georgia Журнал по библио... Кваліфікаційні хар... РКР Довказательная

OER and Alternative Textbook Handbook

Ariana Santiago

This handbook has been created to provide instructors with an introduction to the use and creation of open educational resources (OER). The text is broken into five sections: Getting Started, Copyright, Finding OER, Teaching with OER, and Creating OER. Although some chapters contain more advanced content, the starter kit is primarily intended for users who are entirely new to Open Education.

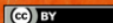
 Creative Commons Attribution

[READ BOOK](#)

OER and Alternative Textbook Handbook

by Ariana Santiago

Adapted from *The OER Starter Kit* by Abbey Elder and *The OER Starter Kit Workbook* by Abbey Elder and Stacy Katz

[Download this book](#)

Українські реалії...

- Сьогодні розміщення освітнього контенту для забезпечення дистанційного навчання у ЗВО України відбувається в основному в бібліотеках, репозитаріях (в більшості теж адміністрованих бібліотеками) та системах управління навчанням – платформах Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), а також допоміжних онлайн-платформах дистанційних курсів (Prometheus, Coursera, Educational Era – EdEra, Відкритий Університет Майдану – ВУМ тощо).
- Існують поодинокі випадки створення відкритих підручників / навчальних посібників за ліцензією CC, але, як правило: вони створюються за якимись грантовими (не університетськими) програмами та «розпорошені» по різних ресурсах різних установ.
- Чотири простори бібліотеки: модель діяльності: практичний посібник / автори-укладачі: О. Бояринова, О. Бруй, Л. Лугова, Я. Сошинська, І. Шевченко; Українська бібліотечна асоціація. — Київ : ВГО Українська бібліотечна асоціація, 2020. — 104 с. ISBN 978-617-95010-2-9
- Довідник з академічної доброчесності / уклад. : В. Г. Гур'янова, Л. Т. Ониксимова, Н. В. Поберій ; за заг. ред. Т. О. Маринич. — Суми, 2018. 24 с.
- Бібліотеки у досягненні Цілей сталого розвитку : Онлайн-курс ВУМ / автори-укладачі: О. Бояринова, О. Бруй, Є. Кулик, Я. Сошинська, І. Шевченко; Українська бібліотечна асоціація. — Київ : ВГО Українська бібліотечна асоціація, 2020.
- Квіт С., Чуканова С. Академічна доброчесність в університеті: Онлайн-курс ВУМ / Курс розроблений НаУКМА-онлайн та ГО ЕліБУКР за підтримки фонду Відродження, 2018.
- “Kahoot!” – це навчальна платформа, за допомогою якої можна проводити інтерактивні заняття та перевірку знань студентів за допомогою онлайн-тестування... Університетські бібліотеки вже розпочали такі практики разом із кафедрами чи окремими викладачами

Scientific and Technical Library of DNURT

[Catalog](#) [About ▾](#)[Search](#)

History of old Katerynoslav and the province in the photographs

DOI: <https://doi.org/10.15802/978-617-7440-37-5>

Synopsis

Where are we from? Sooner or later, everyone asks themselves this question. Who lived on the lands where we live now? What memories does our region keep? What is the origin of the name that our city had for a long time? What happened in these lands in the most turbulent times of Ukrainian history? What buildings have survived from ancient times? Which have disappeared forever? How to preserve what has withstood the blows of time and events for future generations? This book will answer these and many others questions.

The edition is intended for a wide range of readers, including students of higher education institutions and colleges. The book will be interesting for all who love antiquities and curiosities of the past, who are concerned about the history of the region and the remnants of archaic Katerynoslav architecture. Readers of this book will learn something new and be interested in the history of the region and the preservation of its cultural heritage.

Published
August 17, 2021

Copyright (c) 2021 A. R. Adamian,
Scientific and Technical Library of
DNURT, Dnipro National University
of Railway Transport named after
Academician V. Lazaryan

[Browse](#)[New Releases](#)[Language](#)[Українська](#)[English](#)[Information](#)[For Readers](#)[For Authors](#)[For Librarians](#)

МОЖЛИВО... не завтра...

**Але без бібліотекарів реалізація OER–проектів
НЕМОЖЛИВА**

- Звернення до ресурсів сайту UNESCO Institute for Information Technologies in Education та ранжування за пошуковими параметрами «Language» та «Ukrainian» доводить наявність 158 ресурсів, переважна більшість з яких призначена для учнів гімназій (середня освіта).
- Повна реалізація таких масштабних національних проєктів як **Національний репозитарій академічних текстів** та **Єдиний державний веб-портал цифрової освіти “Дія. Цифрова освіта”** (Пост. Кабінету Міністрів України від 10 березня 2021 р. № 184.) уможливлюють розробку і реалізацію створення відкритих освітніх проєктів.

ПРИЙШОВ ЧАС ПІДТРИМКИ ВІДКРИТИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ

для викладання, навчання й досліджень.

- Бо це – **безкоштовність і постійна доступність** ВОР з першого дня студентського навчання чи підготовки викладачів до розробки курсу; **безмежний потенціал** для поліпшення викладання та навчання за рахунок використання сучасних технологій; **соціальна справедливість**, підтверджена забезпеченням сприятливих умов для участі в освітньому процесі особам із обмеженими можливостями; **репутаційні вигоди для університету**, що покращують його імідж як установи, активно прагнучої до поліпшення умов навчання студентів...

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!

CC BY 4.0